

ไม่มี GSP จะแย่งจริงหรือ?

จารุพัฒน์ พานิชย์

ผู้อำนวยการฝ่ายรับประกันการส่งออก
ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

jarupatp@exim.go.th

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุกท่าน เริ่มต้นปีก็มีเรื่องกังวลกันเกี่ยวกับการส่งออกแล้วคือ เรื่องที่คณะกรรมการการยุโรปออกระเบียบฉบับหนึ่งเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2556 เพื่อปรับปรุงรายชื่อประเทศที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า GSP ซึ่งระบุประเทศที่ถูกตัดสิทธิ GSP รวม 4 ประเทศ คือ ไทย จีน เอกวาดอร์ และมัลดีฟส์ และต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตราปกติ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเราก็อารมณ์ดีล่วงหน้ามาเป็นเวลานานพอสมควรแล้วว่าไทยจะถูกตัดสิทธิ GSP ทั้งหมดในวันที่ 1 มกราคม 2558

หากถามว่า ทำไมสหภาพยุโรป (EU) ถึงตัดสิทธิสินค้าจากประเทศไทย เหตุผลง่ายๆ ก็เพราะว่า ไทยรวยขึ้นกว่าในอดีต ถูกจัดอันดับตามนิยามของธนาคารโลกให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางถึงค่อนข้างสูง (Upper-Middle Income Countries) เป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน (ปี 2553-2555) ซึ่งตามเกณฑ์ของธนาคารโลก ประเทศที่ได้รับสิทธิจะต้องมีรายได้ประชาชาติต่อจำนวนประชากรไม่เกิน 3,975 ดอลลาร์สหรัฐฯ รวมทั้งมีการพัฒนาในระดับหนึ่งจึงน่าจะสามารถในการแข่งขันมากพอ และท่านผู้อ่านทราบหรือไม่ว่าเมื่อปีที่ผ่านมามีไทยถูกตัดสิทธิเป็นรายสินค้า (Product Graduation) แล้วในสินค้าที่มีส่วนแบ่งการตลาดเกินร้อยละ 17.5 ของมูลค่าการนำเข้ารวมจากประเทศที่ได้รับสิทธิ GSP หรือร้อยละ 14.5 สำหรับกลุ่มสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ฉะนั้นในวันนี้ การขอสิทธิ GSP คงเป็นไปได้ยาก ผู้ประกอบการจึงต้องปรับตัวทั้งในด้านการผลิตและการตลาดเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจ

เราทำความรู้จักว่า GSP คืออะไรกันก่อน GSP มาจากคำว่า Generalised Scheme of Preferences เป็นสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศที่พัฒนาแล้วให้กับสินค้าที่ผลิตในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าแก่สินค้าที่อยู่ในกลุ่มที่ได้รับสิทธิ เป็นการให้ฝ่ายเดียวโดยที่ประเทศผู้ให้สิทธิไม่ได้หวังผลตอบแทน จึงสามารถกำหนดอัตราการลดหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งระงับและยกเลิกสิทธิพิเศษได้หากประเทศที่ได้รับสิทธิไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ ดังนั้นเราต้องตระหนักว่า **GSP จึงไม่ใช่สิทธิพิเศษถาวร**

เรื่องต่อมาคือ ผลกระทบจากการถูกตัดสิทธิ GSP ครั้งนี้ ในภาพรวมนั้นจะมีสินค้าถึง 6,200 รายการได้รับผลกระทบ โดยจะทำให้ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันด้านราคาเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่ยังได้รับสิทธิอยู่ GSP เนื่องจากยังเป็นประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวในระดับต่ำ (Low-income countries) และรายได้เฉลี่ยต่อหัวระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (Lower-middle income countries) เช่น อินдия เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และกลุ่มประเทศที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อหัวขนาดปานกลางค่อนข้างสูง (Upper-middle income countries) แต่มีการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) เพื่อให้ได้รับสิทธิทางภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า เช่น มาเลเซีย เม็กซิโก

บราซิล แอฟริกาใต้ และอาร์เจนตินา แต่ผลกระทบนั้นก็แตกต่างกันไปในแต่ละประเภทของสินค้า ขึ้นอยู่กับระดับการพึ่งพาสตลาด EU ส่วนต่างระหว่างอัตราภาษีที่ได้รับสิทธิพิเศษกับอัตราภาษีปกติ และการพึ่งพิงสิทธิพิเศษ GSP ในอดีต เช่น ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง ถูมือยางที่ไม่ใช้ทางการแพทย์ ยางนอกรถจักรยานยนต์ อาจได้รับผลกระทบมากกว่ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง น้ำมันปาล์ม เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ซึ่งการถูกตัดสิทธิ GSP ไทยอาจจะสูญเสียรายได้จากการผูกขาดตลาด คิดเป็นมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐ

GSP จึงเป็นประเด็นท้าทายสำคัญสำหรับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจ SMEs ที่เคยใช้สิทธิ GSP ในการส่งออกไป EU อาจจะได้รับผลกระทบมากในปี 2558 จึงต้องปรับตัวเพื่อลดผลกระทบจากการถูก EU ตัด GSP และช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันโดยมุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าโดยการใช้นวัตกรรมมากขึ้น รวมถึงหาตลาดส่งออกใหม่ที่มีศักยภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพควรพิจารณาลงทุนย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศในกลุ่ม CLMV ที่ยังคงได้สิทธิ GSP จาก EU เพื่อใช้เป็นฐานผลิตเพื่อการส่งออกไปยัง EU เช่น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มได้ย้ายโรงงานไปยังประเทศเวียดนาม กัมพูชา และ สปป.ลาว ที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP มาหลายปีแล้ว นอกจากนี้ ยังได้ประโยชน์ในด้านต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่าในไทยอีกด้วย

หากมองสิทธิประโยชน์ด้านภาษีในประเทศผู้นำเข้าเป็นปัจจัยในการขยายตลาด นอกจาก GSP แล้วท่านควรพิจารณาใช้ประโยชน์จาก FTA ซึ่งหมายถึงเขตการค้าเสรีหรือข้อตกลงทางการค้าเสรี นั่นคือ ประเทศสองประเทศ หรือหลายประเทศจะรวมกลุ่มกันเพื่อทำการลดภาษีศุลกากรระหว่างกันให้เหลือน้อยที่สุดหรือเป็นศูนย์ และใช้อัตราภาษีที่สูงกับประเทศนอกกลุ่ม โดยปัจจุบันมี FTA ที่ไทยได้ลงนามและมีผลบังคับใช้แล้วหลายเขตการค้า เช่น ในกลุ่มอาเซียน (ASEAN) หรือระหว่างอาเซียน-จีน ไทย-อินเดีย ไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ และไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) และอยู่ในระหว่างการดำเนินการอีกหลายแห่ง เช่น ระหว่างไทย-BIMSTEC อาเซียน-อินเดีย ไทย-สหรัฐฯ และไทย-เปรู รวมทั้งไทย-EU อาจทำให้ธุรกิจของท่านไม่ต้องกังวลที่จะต้องพึ่งพาสตลาด EU อีกต่อไป